

Campanar de la Mare de Déu del Carme – L'Elia

12/04/2003 – 12:00 hores

Tocs manuals de les campanes restaurades

Les campanes signe de comunitat

Les campanes són molt més que un instrument musical o una màquina sonora per cridar a missa: marquen el temps de la comunitat, indiquen les joies i els dolors, acompanyen al llarg del dia, de la setmana, de l'any i de la vida. Els tocs interpretats indicaran les possibilitats sonores i comunicatives de l'instrument posat al servei de la comunitat:

- **Batallades o Toc d'oració** – Per marcar les parts de la jornada
- **Dominica morada** – Per als diumenges d'Advent i de Quaresma
- **Repic de bendició** – Per a les festes i processons menors
- **Toc de festa major** – Per a les misses de les festes grans
- **Toc de mort simple** – Per als difunts individuals
- **Toc de mort general** – Per als tocs de mort col·lectius
- **Vols de campanes** – Diverses maneres de voltejar-les
- **Toc de tancar les muralles i d'ànimes** – Per marcar l'inici de la nit

El campanar de la Mare de Déu del Carme de L'Elia i les seues campanes

Les campanes de L'Elia contenen, en lletres de bronze, la història recent del poble. En el moment de la creació la parròquia comptava amb dues campanes, una menor de 1663 i una altra de 1928. La primera, posteriorment refosa en 1978, portava la inscripció AVE MARIA GRACIA PLENA ANNO 1663. L'altra posa encara SANTÍSSIMO CRISTO DEL CONSUELO SE CONSTRUYO A EXPENSAS DE LOS TODOS LOS VECINOS DE ESTE PUEBLO DE ELIANA PARA CONMEMORAR SU RELIGIOSIDAD SIENDO COADJUTOR D. JOSÉ Mª BADIA – AÑO 1929, i fou fabricada per HNOS. ROSES de València.

En 1958 es va fer una altra campana per commemorar la creació del municipi: ELIANA POR SU PATRONO STO. CHTO. DEL CONSUELO – 17/VIII/1958 – 1 CENTENARIO DE LA VIRGEN DE LOURDES Y EL AÑO DE LA INDEPENDENCIA MUNICIPAL SIENDO CURA PÁRROCO D. FRANCISCO ESCOLANO. La campana fou feta per ROSES d'Atzeneta d'Albaida.

En 1978 Manclús fon una campana nova que diu CAMPANA L'ELIANA DONADA PER L'AJUNTAMENT A LA PARRÒQUIA DE LA MARE DE DEU DEL CARME – GENER DEL 1978.

Finalment la fabricació d'una nova campana major ha justificat la restauració del conjunt, feta per l'empresa ELECTRORECAMP, d'Albaida, que ha reposat les truges o contrapesos de fusta i uns motors que reproduïen els tocs tradicionals, sense impedir els tocs manuals. Les quatre campanes majors es posaran en les finestres del campanar, i probablement la menor s'ubicarà en el centre de la sala.

L'afinació de les campanes

Les campanes han sigut estudiades musicalment per conèixer la seua nota i poder valorar quina havia de ser la nota de la nova campana. Les campanes estan indicades de major a menor, i la desviació de la nota indicada en *cents*, centèsims de semitò:

Sol 4 +39	La 4 -33	Si 4 +24	La 5 +19

S'ha proposat com a nota de la nova campana un Mi4

La campana nova: ENCARNACIÓ

El joc original de quatre campanes ha sigut augmentat amb una campana major, la qual porta les següents inscripcions: + EM DIUEN ENCARNACIÓ + FOSA EN EL TERCER ANY DEL TERCER MIL·LENI DE L'ENCARNACIÓ DE NOSTRE SENYOR JESÚS CRIST + EN L'ANY L DE L'ERECCIÓ DE LA PARRÒQUIA DE LA MARE DE DÉU DEL CARME D'AQUESTA VILA DE L'ELIANA I EN EL XL ANY DE RECTOR DE LA PARRÒQUIA + D'EN RICARD ARNAU I ZAMORANO + DEO GRATIAS +

Per l'altra cara la campana diu

Quia non horruisti virginis uterum,

Quia non horruisti

Carnem salutis cardinem,

Ni nàixer, com naixem, voltat de còrion,

Ni ser assassinat quan convenia,

Quia non horruisti

Havies de deixar la diadema i posar-te en la boca la moneda,

I desfer-te damunt, com tots, morin-te *semel*,

I mirar a la cara la tenebra enllà de les espines

I en el cor de la terra fermentar-te *pro semper*,

Quia non horruisti.

Antoni FERRER
Cant Temporal

El Gremi de Campaners Valencians

EL GREMI DE CAMPANERS VALENCIANS és una associació cultural, fundada en 1989, i dedicada a recuperar la tradició de tocar les campanes manualment. Els seus membres, més de 220, toquen actualment en les catedrals valencianes de Segorbe i València i en altres campanars, com Albaida, Alqueria de la Comtessa, Bocairent, Castelló, Caudete, Cheste, Eslida, Jérica, Massanassa, Nules, Otos, Quesa o Ontinyent.

A banda de l'activitat sonora, els agremiats es dediquen a l'estudi, la investigació, la conservació i el seguiment de les restauracions. Es tracta de conèixer, utilitzar, conservar i difondre les peculiars característiques d'un instrument musical destinat a usos comunitaris. No oblidem que les campanes, ben conservades, sonen igual al llarg dels segles i són, per tant, la més antiga música viva, la més alta i sonora vida comunitària.

No estem en contra de les mecanitzacions de campanes, però s'han de fer seguint tres condicions: conservar (o restaurar) les instal·lacions originals, reproduir els tocs tradicionals i no impedir els tocs manuals. Es tracta de considerar el conjunt (campanar, campanes, instal·lacions i tocs) com un únic instrument musical, que cal conservar i mantindre en ús, com un singular element patrimonial.

Les campanes de L'Eliana en Internet <http://campaners.com/gcv/p492.htm>

gremi@campaners.com